

ŽLTÝ ARMAGEDON

Odkedy začala kvitnúť na poliach repka, každý deň sa z médií dozvedám o tom, že sme žltou krajinou, že repka nám ničí prírodu, koľko jej veľa pestujeme, že má negatívny vplyv na biodiverzitu, že spôsobuje eróziu pôdy a dokonca že je monokultúrou.

Emócia, lacné frázy a preberanie nesprávnych mýtov vyhrávajú nad zdravým sedliackym rozumom a faktami. Je mi ale veľmi ľúto, že som pri zmienkach o žltých poliach s repkou zachytil len minimum oponujúcich reakcií od nás, samotných poľnohospodárov. Len pre ilustráciu: video o zlej repke, ktoré natočil náš europoslanec, si pozrelo za 24 hodín 80 tisíc ľudí. Jednoduché, 50 sekundové video skreslených informácií, ktoré sa bežnému občanovi dobre počúvajú a okamžite im uverí.

Stále cítiť silnú slovenskú tendenciu mlčať, len si tak v kuloároch nadávať a bezprizorne čakať, čo sa bude diať. Samozrejme, česť výnimkám a poľnohospodárom, ktorí sa roky snažia aj na tomto fakte niečo zmeniť.

Som presvedčený o tom, že udalosti posledných týždňov a mesiacov nám, poľnohospodárom, nastavili reálne zrkadlo, že keď svoj názor nebudeme dostatočne razantne, korektne a slušne hovoriť, môže sa to celé otočiť proti nám.

Myslím, že je najvyšší čas poučiť sa z vlastných chýb a začať veci pomenovávať správnym menom. Ja už rovnakú chybu urobiť nechcem.

Preto si dovoľím nahlas a verejne vyjadriť názor na nekorektné a, prepáčte, častokrát aj v mnohom zavádzajúco podané informácie, ktoré vidíme v týchto dňoch v priamom prenose.

Je to inak, dosť inak

Repka sa na Slovensku pestuje na 8 percentách výmery poľnohospodárskej pôdy. V Nemecku na

výmere 7,4%, v Českej republiky na výmere 11,7%, v Maďarsku na 6,2% a v Poľsku na 5,8%. Z toho vyplýva, že výmery nie sú dramaticky rozdielne. Údaje sú z Eurostatu za rok 2018.

Čiže hovoriť o Slovensku ako o raji repky olejnej je totálna hlúposť a čisté zavádzanie. Keď sme už pri výmerách, dovoľm si uviesť ešte jedno číslo. Aby sme boli sebestační v zemiakoch, potrebujeme cca 9 000 ha, pri cibuli nám treba 1000 ha (tá sa mimochodom nevozí z Číny), pri petržlene 300 ha, mrkve 1000 ha, kapuste 800 ha, cesnaku 400 ha a zeleru 300. Čiže teoreticky sa výmera repky môže znížiť z terajších 154 tis. ha na úroveň cca 140 tis. ha. A to už tú hnusnú žltú repku nebude vidno, keď jej nebudeme mať 8 percent, ale „len“ cca 7 percent?

Logicky nastáva otázka, čo budeme pestovať? Neučili nás náhodou v školách, že Podunajská nížina a Východoslovenská nížina sú obilnice našej krajiny? To fakt niekto dokáže žiť v bubline, že tu v tisíckach hektárov budeme pestovať cícer, fazuľu, šošovicu? Keby aj áno, tak som presvedčený, že to budú maximálne stovky hektárov, nie tisícky. Stále majme na mysli, že náš trh má 5 miliónov spotrebiteľov, zahraniční konkurenti na voľnom európskom trhu sú pred nami minimálne 15 rokov a trhy nebudú chcieť stratíť. Sme v roku 2020 a návrat k extenzívnej forme pestovania nie je síce nereálny, ale v takom prípade si pripravme ako republika poriadne veľký balík peňazí, aby na vidieku ešte vôbec niekto ostal hospodáriť a podnikať.

Verte mi, toto je z ríše snov. Nedokážeme konkurovať v rámci samotnej Európskej únie, nie to ešte konkurovať Južnej Amerike, Číne atď. A pokiaľ si niekto myslí, že zahraničný obchodný reťazec bude kupovať dvoj-troj násobne drahšie naše produkty, sme na veľkom omyle. Slovenské potravinárske subjekty (mimochodom cca 300 subjektov robí viac ako 80 percent produkcie) by o tom vedeli dlho rozprávať.

Rovnako majme na mysli, že keď by sme chceli byť sebestační napr. v mlieku, hydine, hovädzom mäse (v tom už skoro sme, len ho, bohužiaľ, nespracovávame), bravčovom mäse, tak tento zámer na seba nenaviaže 100tis ha poľnohospodárskej pôdy. Áno, budeme mať viac lucerny, dateliny, sóje...

Fakt je taká zlá?

V osevnom postupe má repka olejná svoje nezastupiteľné miesto. V zdravom osevnom postupe by jej malo byť 12,5 - 15 percent. O tom, že je to jedna z najlepších predplodín, asi nemusím presviedčať

žiadneho agronóma.

O tom, že je repka plodina, ktorá má významné protierózne účinky a že je na poli 10 až 11 mesiacov, tiež odborníkom nemusím hovoriť.

Rovnako ako význam včiel v prírode žiadnemu poctivému poľnohospodárovi netreba pripomínať. Samotná repka je neutrálna poľnohospodárska a významná medonosná plodina, ktorá úhyn včiel nespôsobuje.

Úhyn včiel pri pestovaní repky spôsobuje a povedzme si to úprimne, častokrát absencia komunikácie medzi poľnohospodárom a miestnym včelárom. Chemicky sa ošetrujú všetky plodiny, či je to repka, kukurica alebo ovocie v sade. Všetky používané prípravky a ich aplikácia sa riadia schváleným a kontrolovaným postupom zo strany štátnych úradov. Ak dochádza k individuálnym deliktom zo strany pestovateľov, ide o pochybenie jednotlivcov a nie o schválenú farmársku prax.

Budme k sebe konečne úprimní, ktorí poľnohospodári sú poctivejší v evidencii postrekov, v nákupe pesticídov, v dodržiavaní správnej farmárskej praxe? Vážení kolegovia, viete presne, ako túto rečnícku otázku myslím a odpovedzte si na ňu sami.

Ešte jeden fakt. Spotreba pesticídov v kilogramoch účinnej latky patrí na Slovensku k jednej z najnižších v únii. Sme krajinou s piatou najnižšou spotrebou v rámci celej EÚ. V spotrebe umelých hnojív rovnako patríme k tým, ktorí ich používajú v najnižšej miere. Čiže možno hnev našich europoslancov by bolo dobre nasmerovať na našich priateľov zo starej EÚ 15. A skôr sa sústrediť na to, aby práve tieto krajiny znižovali spotrebu pesticídov a hnojív na našu úroveň, ako vytvárať zo slovenského poľnohospodárskeho sektora armagedon v podobe chémie, hnojív a bezbrehých ničiteľov včiel. Verte mi, že keď sa prijme plošné znižovanie pesticídov a hnojív, tak to nebude na priemernú úroveň EÚ 27-čky, ale každý štát bude musieť znížiť svoju spotrebu napríklad o 20 percent. A potom Belgičan zníži svoju spotrebu z 300 kg čistých živín na 240 kg a Slovák zo 130 na 104. To je rovný trh, čo? Potom sa spýtame našich europoslancov, čo robili, keďže tento následok neprelobovali.

Nikom z našich politikov nevedí, že až 39 percent krmív (hlavne sójové GMO šroty) sa k nám plaví na veľkých lodiach cez pol zemegule. Nikomu nevedí, ako tento obchod zásadne znečisťuje planétu. A nikto sa nezamyslí nad tým, či nie je náhodou lepší repkový šrot na kŕmenie našich kráv z tej hnusnej žltej slovenskej repky. Nie, ľahšie je nadávať na tú našu repku a na zlých poľnohospodárov, ktorí žlté zlo pestujú.

Častokrát sa spomína, že repku len vyvážame, profituje na tom obchod a ani ju nevieme spolu so slnečnicou spracovať. Samozrejme evokuje to pocit, že tí veľkí agrobaróni si dobre mastia vrecká. Chcem podotknúť, že aj agrobaróni by boli radi, keby na Slovensku bol závod na spracovanie repky na potravinárske účely. Zvýšilo by sa konkurenčné prostredie. Slovenskí poľnohospodári nemôžu za to, že u nás nie je veľký spravovateľ repky na olej. V susednej Českej republike sú minimálne dva veľké podniky a o Poľsku a Maďarsku ani nehovoriac (podotýkam, majitelia sú vo väčšine globálni hráči).

Čo na to Pluto?

Zašlé časy slovenskej PALMY sú už asi za nami. Trh s rastlinnými olejmi je dlhodobo pod obrovským cenovým tlakom (veľký dovoz palmového oleja a silní globálni hráči). Je ľahké povedať, že repku treba spracovať na potravinárske účely aj na Slovensku. To vymyslí aj susedov pes PLUTO. Na to netreba vysokú školu. Ale ako to spraviť? Kto zainvestuje stovky miliónov eur do nového závodu? Nebudú to náhodou iba tí istí globálni hráči, ktorí majú rovnaký podnik len 80 km od Bratislavy v Rakúsku alebo 150 km u našich českých priateľov? Im je jedno, kde sa repka pestuje, riadia sa jednotným európskym trhom.

Z pohľadu spracovateľských kapacít nám už utiekol vlak a dobehnúť ho bude veľmi ťažké.

Zachytil som aj vyjadrenia politikov, že spracovateľský podnik na repku postavíme za štátne. Ti, ktorí vieme, ako funguje trh s repkou a olejmi, veľmi dobre vieme, že politická úvaha je v rovine

fantazmagórie.

Pestovanie repky na biopalivá nie je výmysel slovenských poľnohospodárov. Výraznejšia európska biopalivová politika bola zavedená v roku 2003, kedy reflektovala na problém klimatickej zmeny a nutnosť prijať riešenia pre dekarbonizáciu v sektore dopravy (Smernica č. 2003/30/ES o podpore používania biopalív alebo iných obnoviteľných palív v doprave stanovila do konca roka 2010 podiel obnoviteľných zdrojov na úrovni 5,75% energetického obsahu paliva). Do Európskej únie sme vstúpili v roku 2004.

Bez ohľadu na všetky okolnosti som veľmi rád, že na Slovensku máme aspoň jednu firmu, ktorá okrem spracovávania repky vie konkurovať aj repkovému šrotu, ktorým krmíme naše kravy a že aspoň trochu konkuruje dovozu aj v tejto komodite.

Pokiaľ má niekto tendenciu v komentároch napísať "áno, toto píše človek, ktorý pracuje pre veľkú skupinu a bráni záujmy veľkých" a iné populistické nezmysly nehodné reálneho pohľadu na rok 2020, dopredu odpovedám, že som pyšný, kde pracujem, ako hospodárime na našich podnikoch, koľko vyrábame krmných zmesí, koľko chováme kráv, koľko chováme hydiny, koľko máme vinogradov, sádov, koľko pečieme pečiva, koľko zamestnávame ľudí, ako spolupracujeme s miestnymi samosprávami.

Som pyšný na to, že máme úžasných obchodných partnerov, že ste sa na nás mohli spoľahnúť v čase koronakrízy. Rovnako ako sa na nás mohli spoľahnúť všetci obyvatelia tejto krajiny. Kedykoľvek rad privítam konštruktívneho kritika v niektorom z našich podnikov, aby sme sa porozprávali, ako pomôcť malým poľnohospodárom, ako zvýšiť biodiverzitu v krajine, ako robiť veci lepšie. Len, prosím, dajme preč emóciu a nahradíme ju vzájomným rešpektom a zdravým sedliackym rozumom.

Na záver chcem vyzvať všetkých poľnohospodárov, malých, stredných, veľkých, korporátnych, zahraničných, všetkých, ktorí hospodárime na Slovensku v otvorenom európskom priestore, zdvihnite hlavy, poučme sa z minulosti, povedzme tým, ktorí nám všetkým kazia dobré meno, že stačilo. Upozorníme ich, ale hlavne si všetci, prosím, uvedomme, že jediné, na čo sa môžeme deliť, sú skutoční a aktívni poľnohospodári a hochštapléri, na ktorých všetci doplácame.

A úplne na záver chcem vyzvať všetkých poctivých poľnohospodárov: nesedzte doma a nenadávejte niekde pri peci, ale píšete blogy, natáčajte videá, dajte o sebe vedieť. Vyvracajte všetky tie mýty o našom poľnohospodárstve a nahraďte ich korektnými faktami.